

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
zo 14. júla 2005*

V spojených veciach C-65/02 P a C-73/02 P,

ktorých predmetom sú dve odvolania podľa článku 49 Štatútu ESÚO Súdneho dvora, podané 28. februára 2002,

ThyssenKrupp Stainless GmbH, pôvodne Krupp Thyssen Stainless GmbH,
v zastúpení: M. Klusmann, Rechtsanwalt,

odvolateľ vo veci C-65/02 P,

ThyssenKrupp Acciai speciali Terni SpA, pôvodne Acciai speciali Terni SpA,
v zastúpení: A. Giardina a G. Di Tommaso, avvocati, s adresou na doručovanie
v Luxemburgu,

odvolateľ vo veci C-73/02 P,

* Jazyk konania: nemčina a taliančina.

ďalší účastník konania:

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A. Whelan, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci H.-J. Freund, Rechtsanwalt (C-65/02 P), ako aj A Whelan a V. Superti, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci A. Dal Ferro, avvocato (C-73/02 P), s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts a S. von Bahr (spravodajca),

generálny advokát: P. Léger,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 28. októbra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 ThyssenKrupp Stainless GmbH (ďalej len „TKS“) a ThyssenKrupp Acciai speciali Terni SpA (ďalej len „AST“) navrhujú svojimi odvolaniami zrušenie rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločenských zmlúv z 13. decembra 2001, Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia (T-45/98 a T-47/98, Zb. s. II-3757, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým tento súd len čiastočne vyhovel ich žalobám smerujúcim k zrušeniu rozhodnutia Komisie 98/247/ESUO z 21. januára 1998 týkajúceho sa konania o uplatnení článku 65 Zmluvy o ESUO (vec IV/35.814 — Prirážka za legovanie) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 100, s. 55, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Skutkové okolnosti

- 2 Skutkový stav, ktorý je základom žaloby podanej na Súd prvého stupňa, ako ho tento súd uvádza v napadnutom rozsudku, možno zhrnúť na účely tohto rozsudku takto.
- 3 TKS je spoločnosťou založenou podľa nemeckého práva, ktorá vznikla 1. januára 1995 zlúčením činností v odvetví plochých výrobkov z nehrdzavejúcej ocele odolných voči kyselinám a vysokým teplotám spoločností Fried Krupp AG Hoesch-Krupp (ďalej len „Krupp“) a Thyssen Stahl AG (ďalej len „Thyssen“). Obchodné meno TKS bolo pôvodne KruppThyssen Nirosta GmbH, neskôr, od septembra 1997, Krupp Thyssen Stainless GmbH.

- 4 AST, pôvodne Acciai speciali Terni SpA, je spoločnosťou založenou podľa talianskeho práva, ktorej jednou z hlavných činností je výroba plochých výrobkov z nehrdzavejúcej ocele a ktorá bola založená 1. januára 1994. Dňa 21. decembra 1994 povolila Komisia Európskych spoločenstiev kúpu AST spoločne niekoľkými spoločnosťami, medzi ktorými boli Krupp a Thyssen. Účasť Krupp v AST predstavovala v decembri 1995 50 až 75 %, neskôr, 10. mája 1996, dosiahla 100 %. Krupp potom previedol celý svoj podiel na spoločnosti AST na TKS.

- 5 Dňa 16. marca 1995, po objavení sa informácií v odbornej tlači a po sťažnostiach spotrebiteľov, Komisia Európskych spoločenstiev požiadala na základe článku 47 Zmluvy o ESUO viacerých výrobcov nehrdzavejúcej ocele, aby jej oznámili informácie o spoločnom zvýšení cien, známom pod názvom „prirážka za legovanie“, ktorú títo výrobcovia zaviedli.

- 6 Prirážka za legovanie je príplatok k cene vypočítaný v závislosti od cien legujúcich prísad, ktorý sa pripočítava k základnej cene nehrdzavejúcej ocele. Cena legujúcich prísad používaných výrobcami nehrdzavejúcej ocele (nikel, chróm a molybdén) predstavuje významný podiel výrobných nákladov. Ceny týchto prvkov sú mimoriadne premenlivé.

- 7 Na základe získaných informácií Komisia 19. decembra 1995 zaslala 19 podnikom oznámenie o výhradách (ďalej len „prvé oznámenie o výhradách“).

- 8 V decembri 1996 a januári 1997 po množstve šetrení na mieste, ktoré vykonala Komisia, oznámili advokáti alebo zástupcovia niektorých podnikov Komisii svoju vôľu spolupracovať. TKS a AST zaslali Komisii vyhlásenie v tomto zmysle 17. decembra 1996 a 10. januára 1997.

- 9 Komisia poslala 24. apríla 1997 týmto podnikom, ako aj spoločnosti Thyssen nové oznámenie o výhradách ako náhradu za oznámenie z 19. decembra 1995 (ďalej len „druhé oznámenie o výhradách“).
- 10 Vyhlásením z 23. júla 1997 prevzal TKS zodpovednosť za skutočnosť vytýkanú Thyssen-u od roku 1993, hoci činnosti Thyssen-u v odvetví plochých výrobkov z nehrdzavejúcej ocele boli na neho prevedené až od 1. januára 1995.
- 11 Dňa 21. januára 1998 Komisia prijala sporné rozhodnutie.
- 12 Podľa tohto rozhodnutia ceny legujúcich prísad nehrdzavejúcej ocele v roku 1993 výrazne klesli. Po tom, čo sa od septembra 1993 cena niklu zvýšila, marže výrobcov podstatne klesli. S cieľom čeliť tejto situácii sa väčšina výrobcov plochých výrobkov z nehrdzavejúcej ocele dohodla na stretnutí v Madride 16. decembra 1993 (ďalej len „stretnutie v Madride“) zvýšiť dohodnutým spôsobom svoje ceny zmenou parametrov výpočtu prirážky za legovanie. S týmto cieľom sa rozhodli uplatňovať od 1. februára 1994 prirážku za legovanie vypočítanú podľa vzorca použitého naposledy v roku 1991, použijúc pre všetkých výrobcov ako referenčné hodnoty legujúcich prísad hodnoty z mesiaca september 1993, počas ktorého cena niklu dosiahla historické minimum.
- 13 Sporné rozhodnutie upresňuje, že prirážku za legovanie vypočítanú na základe novostanovených referenčných hodnôt používali od 1. februára 1994 všetci výrobcovia pri svojich predajoch v Európe s výnimkou Španielska a Portugalska.

14 V článku 1 sporného rozhodnutia Komisia dospela k názoru, že Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) (ďalej len „Acerinox“), ALZ NV, AST, Avesta Sheffield AB (ďalej len „Avesta“), Krupp, ako aj Thyssen, od 1. januára 1995 TKS, a Ugine SA, teraz Usinor SA (ďalej len „Usinor“), porušovali článok 65 ods. 1 Zmluvy o ESUO, a to Avesta v období od decembra 1993 do novembra 1996 a všetky ostatné podniky až do dátumu sporného rozhodnutia tým, že zmenili a používali dohodnutým spôsobom referenčné hodnoty výpočtového vzorca prirážky za legovanie. Podľa Komisie bolo cieľom a následkom tohto konania obmedzenie a skreslenie riadneho fungovania hospodárskej súťaže na spoločnom trhu.

15 Článkom 2 sporného rozhodnutia boli uložené tieto pokuty:

— Acerinox:	3 530 000 ECU,
— ALZ NV:	4 540 000 ECU,
— AST:	4 540 000 ECU,
— Avesta:	2 810 000 ECU,
— TKS:	8 100 000 ECU,
— Usinor:	3 860 000 ECU.

Žaloba na Súde prvého stupňa a napadnutý rozsudok

- 16 TKS a AST návrhmi podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 11. a 13. marca 1998 podali žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa ich týka, a subsidiárne navrhovali podstatné zníženie pokuty, ktorá im bola týmto rozhodnutím uložená.
- 17 Napadnutým rozsudkom Súd prvého stupňa:
- spojil veci T-45/98 a T-47/98 na spoločné konanie na účely vyhlásenia rozsudku,
 - zrušil článok 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom ním bola pripísaná zodpovednosť TKS za porušenie, ktorého sa dopustil Thyssen,
 - určil výšku pokút uložených TKS a AST článkom 2 sporného rozhodnutia na 4 032 000 eur,
 - zamietol žaloby v zostávajúcich častiach,
 - vo veci T-45/98 rozhodol, že TKS aj Komisia budú znášať vlastné trovy konania,
a

- vo veci T-47/98 rozhodol, že TKS bude znášať vlastné trovy konania, ako aj dve tretiny trov konania, ktoré vznikli Komisii, a že Komisia bude znášať jednu tretinu vlastných trov konania.

Návrhy účastníkov konania a dôvody zrušenia uplatnené na podporu odvolaní

18 Vo veci C-65/02 P TKS navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom zamietla jeho žalobu,
- zmenil článok 1 sporného rozhodnutia a zmenil obdobie porušenia v rozsahu, v akom sa ho týka,
- znížil v rovnakom pomere pokutu, ktorá mu je uložená podľa článku 2 sporného rozhodnutia,
- subsidiárne, pokiaľ ide o dva predchádzajúce body odvolacieho návrhu, vrátil vec Súdu prvého stupňa,
- zamietol vzájomné odvolanie Komisie a

- zaviazal Komisiu na náhradu trov odvolacieho konania a konania o vzájomnom odvolaní.

19 V tej istej veci Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolanie,
- subsidiárne, v prípade, ak napadnutý rozsudok bude zrušený, zamietol návrh na zníženie pokuty,
- zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom Súd prvého stupňa:
 - i) zrušil článok 1 sporného rozhodnutia, ktorým bola TKS pripísaná zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustil Thyssen;
 - ii) stanovil TKS nižšiu pokutu, ako je pokuta vo výške 7 596 000 eur uložená podľa článku 2 sporného rozhodnutia;
 - iii) nariadil, že Komisia bude znášať vlastné trovy konania, a
- zaviazal TKS na náhradu trov konania na Súdnom dvore.

20 Vo veci C-73/02 P AST navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom ním bolo potvrdené sporné rozhodnutie ukladajúce mu paušálnu pokutu, hoci bol súčasťou skupiny TKS, ktorej bola tiež uložená paušálna pokuta,
- subsidiárne zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom ním bol potvrdený článok 1 sporného rozhodnutia, podľa ktorého porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré mu je vytýkané, trvalo až do prijatia tohto rozhodnutia,
- zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom ním nebolo vyhovené jeho žiadosti o dodatočné zníženie pokuty o 40 % z dôvodu jeho spolupráce počas správneho konania, a
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

21 V tejto istej veci Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolanie,
- subsidiárne zamietol návrh na zrušenie sporného rozhodnutia pre prípad, ak bude zrušený niektorý z bodov napadnutého rozsudku, a

— zaviazal AST na náhradu trov konania.

22 TKS uplatňuje na podporu svojho odvolania tri dôvody zrušenia:

— nesprávne právne posúdenie trvania porušenia,

— nesprávny výpočet výšky paušálnej pokuty a

— nesprávne právne posúdenie, pokiaľ ide o dôsledky spolupráce TKS počas vyšetrovania na zníženie pokuty.

23 AST uplatňuje na podporu svojho odvolania takisto tri dôvody zrušenia:

— nesprávne právne posúdenie, ktoré spočívalo v tom, že mu bola uložená pokuta, hoci bol časťou skupiny TKS,

— nesprávne právne posúdenie trvania porušenia a

— porušenie zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, pokiaľ ide o zníženie pokuty.

24 Komisia uplatňuje na podporu svojho vzájomného odvolania tri dôvody:

- skreslenie určitých dôkazných materiálov a nesprávne právne posúdenie prenesenia zodpovednosti z Thyssen-u na TKS,
- nesprávne posúdenie podmienok vyžadovaných v oblasti práva na obhajobu a
- nesprávne posúdenie existencie zásahu do výkonu práv na obhajobu.

O spojení vecí

25 Po vypočutí účastníkov konania a generálneho advokáta v tomto smere je vhodné spojiť prejednávané veci na účely vyhlásenia rozsudku v súlade s článkom 43 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z dôvodu, že tieto veci spolu súvisia.

O odvolaniach podaných TKS a AST

26 Keďže tri dôvody, ktoré uplatňujú TKS a AST na podporu svojich odvolaní, sú v podstate totožné, je namieste ich preskúmať spoločne a posúdiť v rámci každého dôvodu jednotlivé odlišnosti uplatňované v konkrétnom prípade jedným alebo druhým odvolateľom.

O dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení trvania porušenia

Argumentácia účastníkov konania

- 27 TKS vo svojom prvom dôvode odvolania a AST vo svojom druhom dôvode odvolania tvrdia, že porušovanie netrvalo štyri roky, a to od dátumu stretnutia v Madride až do dátumu prijatia sporného rozhodnutia, ale že na rozdiel od záveru Súdu prvého stupňa v bode 182 napadnutého rozsudku malo jednorazovú povahu. Porušovanie začalo od tohto stretnutia a trvalo len niekoľko týždňov.
- 28 TKS a AST zdôrazňujú, že každý podnik určoval svoje ceny samostatne, ako to potvrdzuje kolísanie ich cien. Konali nezávisle, bez dohody, keď sa rozhodli nemeniť referenčnú hodnotu prirážky za legovanie. Domnievajú sa, že Súd prvého stupňa najmä v bode 178 napadnutého rozsudku nesprávne odôvodnil záver, ku ktorému dospel, pokiaľ ide o trvanie porušenia.
- 29 Okrem toho TKS a AST vytýkajú Súdu prvého stupňa, že nezobral do úvahy pochybenie, ktorého sa dopustila Komisia tým, že im počas správneho konania jasne neuviedla, že sa domnieva, že kartelová dohoda trvá. Toto opomenutie Komisie predstavuje porušenie legitímnej dôvery oboch podnikov.

Posúdenie Súdnyh dvorom

- 30 Dôvod odvolania, ktorý uplatňujú TKS a AST, sa skladá z dvoch častí. Prvá sa týka posúdenia skutočností, ktoré umožňujú preukázať trvanie kartelovej dohody a druhá sa týka tvrdeného porušenia legitímnej dôvery týchto podnikov.

- 31 Pokiaľ ide o prvú časť dôvodu odvolania, Súd prvého stupňa v bode 174 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že je vecou Komisie, aby preukázala nielen existenciu kartelovej dohody, ale aj jej trvanie.
- 32 Súd prvého stupňa najprv v bode 176 napadnutého rozsudku pripomenul, že účelom dohody bolo používanie rovnakých referenčných hodnôt vo vzorci na výpočet prirážky za legovanie výrobcami plochých výrobkov z nehrdzavejúcej ocele s cieľom zvýšiť ich konečnú cenu. Súd prvého stupňa potom v bode 177 toho istého rozsudku konštatoval, že zo sporného rozhodnutia vyplýva, že dohoda sa začala uplatňovať od stretnutia v Madride a že TKS a AST, ako aj ďalšie podniky zúčastňujúce sa na kartelovej dohode skutočne uplatňovali v Európe s výnimkou Španielska a Portugalska pri svojich predajoch od 1. februára 1994 prirážku za legovanie vypočítanú podľa vzorca založeného na referenčných hodnotách dohodnutých na tomto stretnutí.
- 33 Súd prvého stupňa nakoniec v bode 178 napadnutého rozsudku konštatoval, že TKS a AST nepopierajú, že referenčné hodnoty prirážky za legovanie, ktoré boli dohodnuté na stretnutí v Madride, neboli upravované pred prijatím sporného rozhodnutia. Súd prvého stupňa v tom istom bode 178 vyvodil, že keďže predmetné podniky pokračovali v používaní týchto referenčných hodnôt, skutočnosť, že neprijali žiadne výslovné rozhodnutie o dobe uplatňovania kartelovej dohody, nemôže preukazovať jej jednorazovú a nie pokračujúcu povahu.
- 34 Je potrebné poukázať na to, že záver, ku ktorému dospel Súd prvého stupňa v bode 178 napadnutého rozsudku, je posúdením skutkového stavu, ktoré nie je vhodné spochybňovať v štádiu odvolacieho konania pri neexistencii skutočností, ktoré môžu preukázať skreslenie dôkazných prostriedkov alebo nesprávne právne posúdenie skutkového stavu.

- 35 V tejto súvislosti TKS a AST tvrdia, že Súd prvého stupňa nevzal do úvahy iné skutočnosti, ktoré preukazujú neexistenciu kartelovej dohody počas rokov 1994 až 1998, a to rozdielne ceny, ktoré uplatňovali, a existenciu paralelného správania.
- 36 V každom prípade je potrebné domnievať sa, že tieto skutočnosti buď nie sú relevantné, alebo sú absolútne nedostatočné na spochybnenie posúdenia Súdu prvého stupňa.
- 37 Pokiaľ ide po prvé o rozdiely v cenách uplatňovaných TKS a AST pre ich zákazníkov, ako aj kolísanie ich cien, ktoré odrážalo ich samostatné správanie sa na trhu a neexistenciu akejkoľvek dohody, treba konštatovať, ako Súd prvého stupňa správne uviedol v bode 179 napadnutého rozsudku, že toto tvrdenie nie je relevantné. Predmetné ceny sú skutočne konečnými cenami plochých výrobkov z nehrdzavejúcej ocele používanými týmito podnikmi. Skutočnosť, že tieto ceny boli rozdielne a že tieto dva podniky ich uplatňovali v rôznych okamihoch v rámci predmetného obdobia, však neumožňuje odmietnuť záver, ku ktorému dospela Komisia a Súd prvého stupňa, že tieto ceny boli prevažne výsledkom kartelovej dohody týkajúcej sa rozhodujúceho prvku ich tvorby, v tomto prípade prirážky za legovanie.
- 38 Po druhé, pokiaľ ide o existenciu tvrdeného paralelného správania, toto tvrdenie neumožňuje spochybniť zistenie týkajúce sa pokračovania kartelovej dohody, pretože existuje iné vysvetlenie. Súd prvého stupňa sa v tomto smere mohol v bode 180 napadnutého rozsudku oprávnene domnievať, že dodržiavanie rovnakých referenčných hodnôt vo vzorci na výpočet prirážky za legovanie podnikmi sa dá vysvetliť uplatňovaním referenčných hodnôt spoločne stanovených pri rokovaníach, ktoré sa uskutočnili medzi výrobcami v decembri 1993.

- 39 V dôsledku toho treba uzavrieť, že sa Súd prvého stupňa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 174 až 184 napadnutého rozsudku konštatoval, že Komisia sa mohla oprávnene domnievať, že porušovanie trvalo štyri roky, a to v období od stretnutia v Madride až do dátumu prijatia sporného rozhodnutia, a že napadnutý rozsudok je v tomto smere dostatočne odôvodnený.
- 40 Pokiaľ ide druhú časť dôvodu odvolania, ktorá sa týka tvrdeného zásahu do legitímnej dôvery TKS a AST, treba poukázať na to, že na rozdiel od tvrdení TKS a AST, Súd prvého stupňa v bode 215 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisii nemožno vytýkať, že považovala porušenie za pokračujúce bez toho, aby o tom informovala žalobcov počas správneho konania. Súd prvého stupňa potvrdil svoj záver hlavne tým, že uviedol, že v bode 50 druhého oznámenia o výhradách Komisia zdôrazňuje, že „zosúladené konanie začalo na stretnutí v Madride v decembri 1993 a odvtedy pokračuje“.
- 41 Navyše treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa zásady ochrany legitímnej dôvery nemôže dovolávať osoba, ktorá sa dopustila zjavného porušenia účinnej právnej úpravy (rozsudok zo 16. mája 1991, Komisia/Holandsko, C-96/89, Zb. s. I-2461, bod 30). Ako na to správne poukázal generálny advokát v bode 112 svojich návrhov, podnik, ktorý sa úmyselne zúčastňuje protisúťažného správania, nemá právo odvolávať sa na porušenie tejto zásady z dôvodu, že mu Komisia jasne neuviedla, že jeho správanie predstavuje porušenie.
- 42 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že dôvod odvolania uplatnený TKS a AST týkajúci sa trvania porušenia, ktoré im je vytýkané, treba zamietnuť ako nedôvodný.

O dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení z dôvodu nepriznania dodatočného zníženia pokuty

Argumentácia účastníkov konania

- 43 Vo svojich tretích dôvodoch odvolania TKS a AST tvrdia, že keďže uznali existenciu skutočností, na ktorých sa zakladá sporné rozhodnutie, ako to konštatoval Súd prvého stupňa v bodoch 262 a 268 napadnutého rozsudku, malo by sa na ne vzťahovať rovnaké zníženie pokuty ako na podniky, ktoré navyše výslovne priznali existenciu porušenia. Medzi týmito podnikmi nemožno robiť rozdiel z hľadiska stupňa ich spolupráce s Komisiou a ich správanie nemôže viesť k rozdielom v zníženiach uložených pokút.
- 44 Podľa TKS a AST z oznámenie Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45, 2002, s. 3), ako aj z predchádzajúcej verzie tohto oznámenia (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci“) vyplýva, že na to, aby dotknutým podnikom mohla byť znížená pokuta, stačí, aby tieto podniky predložili dôkazné prostriedky a v dôsledku toho uznali existenciu skutočností. Nie je nevyhnutné, aby podniky kvalifikovali tieto skutočnosti z právneho hľadiska a aby tak pripustili svoju účasť na porušení. Právna kvalifikácia skutkového stavu a zistenie porušenia, ktoré z neho vyplýva, sú úlohy patriace do výlučnej pôsobnosti Komisie.
- 45 Komisia teda nemôže dodatočne znížiť pokutu podniku, ktorý uzná právnu kvalifikáciu skutkového stavu alebo výslovne pripustí svoju účasť na porušení. Znížiť pokutu za týchto okolností je zásahom do práva na obhajobu, lebo to zodpovedá potrestaniu podniku, ktorý sa rozhodol brániť tým, že popieral existenciu porušenia.

- 46 TKS okrem toho trvá na tom, že tvrdením, podľa ktorého svoje rozhodnutia prijímal samostatne, nepopieral, že sa zúčastnil na porušení, v prejednávanej veci na zosúladenom postupe. Pokiaľ ide o AST, ten popieral len kvalifikáciu „dohody“ a nie skutočnosť, že kartelová dohoda bola v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže.
- 47 V dôsledku toho sa TKS a AST domnievajú, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že im v bodoch 260 až 281 napadnutého rozsudku odmietol dodatočne znížiť pokutu obdobne ako spoločnostiam Usinor a Avesta.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 48 Pri určení, či sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď priznal TKS a AST nižšie zníženie pokuty ako zníženie, ktoré bolo priznané spoločnostiam Usinor a Avesta, sa treba odvolať na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa rozsahu právomoci Komisie vo veci predbežných šetrení a správnych konaní s prihliadnutím na potrebu zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu.
- 49 Podľa rozsudku z 18. októbra 1989, Orkem/Komisia (374/87, Zb. s. 3283, body 34 a 35), má Komisia právo uložiť podniku povinnosť, aby jej poskytol všetky potrebné informácie týkajúce sa skutočností, s ktorými sa môže oboznámiť, ale nemôže tomuto podniku uložiť povinnosť poskytnúť odpovede, ktorými by tento podnik musel priznať existenciu porušenia, ktoré má preukázať Komisia.

50 Napriek tomu, že Komisia nemôže donútiť podnik, aby priznal svoju účasť na porušení, nebráni jej to zohľadniť pri určení výšky pokuty súčinnosť, ktorú tento podnik poskytol z vlastnej vôle pri preukázaní existencie porušenia.

51 V tomto smere z rozsudku zo 16. novembra 2000, Finnboard/Komisía (C-298/98 P, Zb. s. I-10157), najmä z jeho bodov 56, 59 a 60, vyplýva, že Komisia môže zohľadniť pri určení výšky pokuty súčinnosť, ktorú jej tento podnik poskytol na účel zistenia porušenia s menšími ťažkosťami, a najmä okolnosť, že podnik priznal svoju účasť na porušení. Komisia môže podniku, ktorý poskytol takúto súčinnosť, podstatne znížiť jeho pokutu a priznať zreteľne nižšie zníženie inému podniku, ktorý len nepopieral zásadné skutkové tvrdenia, na ktorých Komisia založila svoje výhrady.

52 Ako to uviedol generálny advokát v bode 140 svojich návrhov, je potrebné zdôrazniť, že priznanie vytýkaného porušenia zo strany dotknutého podniku je čisto dobrovoľné. Tento podnik nie je nijakým spôsobom donucovaný, aby priznal kartelovú dohodu.

53 V dôsledku toho je potrebné dospieť k záveru, že zohľadnenie stupňa spolupráce dotknutého podniku s Komisiou vrátane jeho priznania k porušeniu na účel uloženia nižšej pokuty nie je porušením práva na obhajobu.

54 V tomto zmysle treba chápať oznámenie o spolupráci a najmä jeho časť D, podľa ktorej môže Komisia znížiť pokutu ukladanú podniku v rozsahu od 10 až 50 % z pokuty, ktorá by mu bola uložená pri neexistujúcej spolupráci, najmä ak tento podnik informuje Komisiu, že nepopiera existenciu skutočností, na ktorých tá

zakladá svoje obvinenia. Spôsob spolupráce dotknutého podniku, ktorý môže viesť k zníženiu pokuty, sa neobmedzuje na uznanie povahy skutkových zistení, ale zahŕňa tiež priznanie účasti na porušení.

- 55 V prejednávanej veci Súd prvého stupňa v bode 261 napadnutého rozsudku konštatoval, že podľa sporného rozhodnutia len spoločnosti Usinor a Avesta priznali existenciu porušenia, zatiaľ čo TKS a AST popierali existenciu dohody, takže nepripustili existenciu porušenia. Súd prvého stupňa poukázal na to, že Komisia z toho vyvodila, že spolupráca TKS a AST bola obmedzenejšia ako spolupráca Usinor-u a Avesty, a neodôvodňovala tak významné zníženie pokuty ako zníženie priznané týmito spoločnosťami.
- 56 Pokiaľ ide o TKS, Súd prvého stupňa v bode 263 napadnutého rozsudku upresnil, že TKS tvrdil, že svoje rozhodnutia týkajúce sa prirážky za legovanie prijímal samostatne. V bode 264 toho istého rozsudku Súd prvého stupňa vyvodil bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, že TKS implicitne, ale nepochybne vyjadril, že kritériá koordinácie a spolupráce, ktoré sú vlastné zosúladenému postupu, neboli splnené. V bode 266 svojho rozsudku Súd prvého stupňa dospel k záveru, že sa nemožno domnievať, že tento podnik výslovne uznal svoju účasť na porušení.
- 57 Pokiaľ ide o AST, Súd prvého stupňa v bode 268 napadnutého rozsudku poukázal na to, že hoci AST pripustil existenciu skutočností, na ktorých Komisia založila svoje rozhodnutie, nepriznal existenciu dohody.
- 58 V tomto smere sa možno domnievať, že Súd prvého stupňa v bode 269 napadnutého rozsudku oprávnene nesúhlasil s tvrdením AST, podľa ktorého takéto priznanie vyplýva zo skutočnosti, že AST nepopieral, že jeho správanie mohlo byť

kvalifikované ako zosúladený postup. Súd prvého stupňa totiž v bode 270 toho istého rozsudku stanovil rozlíšenie medzi výslovným priznaním porušenia a jednoduchým nepopretím existencie porušenia, ktoré neprispieva k uľahčeniu úlohy Komisie spočívajúcej v odhaľovaní a potláčaní porušovania súťažných pravidiel Spoločenstva.

59 Treba dodať, že Súd prvého stupňa sa oprávnene odvolal na oznámenie o spolupráci z roku 1996, keďže verzia tohto oznámenia z roku 2002 ešte ku dňu vyhlásenia napadnutého rozsudku nebola prijatá. V tomto smere Súd prvého stupňa v bode 275 uvedeného rozsudku takisto oprávnene rozhodol, že skutočnosť, že uvedené oznámenie výslovne uvádza možnosť priznania porušenia v relatívne počiatočnom štádiu konania, nevylučuje, aby k takému priznaniu došlo v neskoršom štádiu pred alebo po oznámení o výhradách dotknutému podniku a aby Komisia vzala toto priznanie do úvahy pri znižovaní pokuty.

60 Za týchto podmienok sa treba domnievať, že Súd prvého stupňa oprávnene rozhodol, že výslovné priznanie porušenia môže viesť k dodatočnému zníženiu pokuty a na základe toho dospel k záveru, že pri neexistencii takéhoto priznania zo strany TKS a AST stupeň spolupráce týchto dvoch podnikov s Komisiou neodôvodňoval, aby im bola pokuta znížená v rovnakom rozsahu ako spoločnostiam Usinor a Avesta.

61 Z toho vyplýva, že dôvod založený na nepriznaní dodatočného zníženia pokuty TKS a AST treba zamietnuť ako nedôvodný.

O dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení paušálnej pokuty

Argumentácia účastníkov konania

- 62 TKS vo svojom druhom dôvode odvolania a AST vo svojom prvom dôvode odvolania tvrdia, že sa Súd prvého stupňa dopustil v bodoch 189 až 192 napadnutého rozsudku nesprávneho právneho posúdenia tým, že nezobral do úvahy skutočnosť, že ku dňu, keď bola uložená pokuta, teda k 21. januáru 1998, patrili tri subjekty, TKS, divízia vyrábajúca ploché výrobky z nehrdzavejúcej ocele predtým patriaca do spoločnosti Thyssen a AST do tej istej skupiny podnikov, a teda tvorili jeden hospodársky subjekt pod vedením TKS.
- 63 TKS a AST tvrdia, že ak je výška pokuty vypočítaná paušálnym a jednotným spôsobom, je Komisia povinná použiť túto výšku na hospodársky subjekt. Tým, že uložila pokutu každému z troch subjektov skupiny TKS, v skutočnosti uložila TKS pokutu trikrát vyššiu ako iným dotknutým podnikom, konkrétne Acerinox-u, ALZ NV, Aveste a Usinor-u.
- 64 AST dodáva, že uloženie dvoch samostatných pokút, jednej TKS a druhej jemu samému, nebolo opodstatnené s prihliadnutím na rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia (T-354/94, Zb. s. II-2111), keďže po prvé TKS pri nadobudnutí 100 % podielu v spoločnosti AST vedel, že AST sa zúčastňuje na kartelovej dohode, pretože samotný TKS k nej pristúpil, a po druhé, že obdobie nezávislosti AST dovtedy, kým začala pôsobiť kartelová dohoda, bolo zanedbateľné.

- 65 TKS tvrdí, že Súd prvého stupňa odoprel spravodlivosť a nedostatočne odôvodnil napadnutý rozsudok v tomto smere tým, že preskúmal len vzťah medzi TKS a AST a opomenul odpovedať na jeho dôvod odvolania týkajúci sa skupiny, ktorú vytvoril s divíziou vyrábajúcou ploché výrobky z nehrdzavejúcej ocele predtým vlastnenou spoločnosťou Thyssen, ako aj tým, že uložil pokuty jednotlivo Thyssen-u a TKS.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 66 V tomto smere treba poukázať na to, že Súd prvého stupňa v bodoch 189 a 191 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že určenie zodpovednosti podniku za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže závisí od toho, či tento podnik konal samostatne alebo sa len riadil pokynmi svojej materskej spoločnosti. V tomto druhom prípade Súd prvého stupňa právom pripomína v bode 189, že protisúťažné správanie podniku môže byť pripísané jeho materskej spoločnosti.
- 67 Naopak, ak podniky jednej skupiny zúčastňujúce sa na kartelovej dohode konali samostatne, Komisia môže každému z nich uložiť pokutu, pričom zoberie za východisko paušálnu sumu.
- 68 V prejednávanom prípade Súd prvého stupňa konštatoval v bode 191 napadnutého rozsudku, že TKS a AST nepopierajú, že konali samostatne počas celého obdobia trvania kartelovej dohody, a toto konštatovanie nie je v odvolaniach nijako spochybňované. Z toho vyplýva, že Komisia mohla použiť na každý z týchto podnikov základnú paušálnu sumu, ako aj sumu zodpovedajúcu trvaniu porušenia a požadovať takto vypočítanú pokutu od každého z uvedených podnikov, pretože tieto podniky boli od začiatku pôsobenia kartelovej dohody dve samostatné

právnické osoby. Za týchto podmienok sa Súd prvého stupňa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 192 napadnutého rozsudku rozhodol, že nebolo potrebné prijať žalobný dôvod TKS a AST, podľa ktorého mala byť uložená paušálna pokuta skupine ako celku.

- 69 Pokiaľ ide o tvrdenie AST vychádzajúce z už citovaného rozsudku Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, stačí pripomenúť, že tento rozsudok bol v bode, na ktorý sa odvoláva AST, zrušený Súdny dvorom. Súdny dvor totiž rozhodol, že okolnosť, že materská spoločnosť nemohla nevedieť, že jej dcérske spoločnosti, ktoré nadobudla, sa zúčastnili na kartelovej dohode z dôvodu, že sa sama na nej zúčastnila, nestačí na to, aby jej bola pripísaná zodpovednosť za porušenia, ktorých sa dopustili tieto spoločnosti pred ich nadobudnutím (pozri rozsudok zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, bod 39).
- 70 Pokiaľ ide o časť dôvodu odvolania, v ktorej TKS vytýka Súdu prvého stupňa, že sa nevyjadril k jeho tvrdeniu týkajúcemu sa skupinového vzťahu existujúceho medzi TKS a divíziou vyrábajúcou ploché výrobky z nehrdzavejúcej ocele vlastnenou predtým spoločnosťou Thyssen, treba konštatovať, ako na to poukázal generálny advokát v bodoch 91 a 93 svojich návrhov, že Súd prvého stupňa mohol z dôvodu hospodárnosti konania rozhodnúť, že sa k tomuto tvrdeniu výslovne nevyjadrí. Z dôvodu, že Súd prvého stupňa už zrušil článok 1 sporného rozhodnutia, v ktorom bola TKS pripísaná zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustil Thyssen, a v dôsledku toho zmenil výšku pokuty uloženej TKS podľa článku 2 toho istého rozhodnutia, potvrdzujúc tak žalobný dôvod TKS založený na porušení jeho práva byť vypočutý v konaní Thyssen, nebol povinný preskúmať iný žalobný dôvod smerujúci k tomu istému výsledku.
- 71 Treba preto zamietnuť dôvod založený na nesprávnom posúdení pri uplatnení paušálnej pokuty ako nedôvodný.
- 72 Keďže žiadny z dôvodov, na ktoré sa odvolávajú TKS a AST na podporu svojich odvolaní, nie je dôvodný, treba tieto odvolania zamietnuť.

O vzájomnom odvolaní

O prvom dôvode vzájomného odvolania založenom na skreslení dôkazných prostriedkov a nesprávnom právnom posúdení pri posudzovaní prenesenia zodpovednosti z Thyssen-u na TKS

Argumentácia účastníkov konania

- 73 Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa príliš reštriktívne vyložil vyhlásenie z 23. júla 1997, ktorým TKS na seba prevzal zodpovednosť za skutočnosti vytýkané Thyssen-u od začiatku roka 1993, hoci činnosti spoločnosti Thyssen v odvetví plochých výrobkov z nehrdzavejúcej ocele boli na neho prevedené až od 1. januára 1995.
- 74 Podľa Komisie Súd prvého stupňa skreslil obsah tohto vyhlásenia tým, že sa v bode 64 napadnutého rozsudku nesprávne domnieval, že toto vyhlásenie nemožno vykladať tak, že okrem uvedeného prevzatia zodpovednosti zahŕňa vzdanie sa práva TKS byť vypočutý v konaní Thyssen.
- 75 Komisia sa domnieva, že Súd prvého stupňa nepreskúmal listiny, ktoré viedli k vyhláseniu z 23. júla 1997 v plnom rozsahu, a že ich skreslil.

- 76 Komisia tvrdí, že TKS tak vo svojej odpovedi na prvé oznámenie o výhradách, ako aj v liste zo 17. decembra 1996 predložil svoje pripomienky k činnostiam Thyssen-u pred 1. januárom 1995 tak vo vlastnom mene, ako aj v mene Thyssen-u. TKS navyše vo svojej odpovedi na druhé oznámenie o výhradách odkazoval na list zo 17. decembra 1996 týkajúci sa uvedených činností. Okrem toho samotný Thyssen odpovedal na obe oznámenia o výhradách tak, že sa obmedzil na odvolanie sa na pripomienky TKS a odpovedal len „pre istotu“. Thyssen okrem toho tvrdil, že Komisia nemôže pokračovať súčasne v konaní začatom proti TKS aj v konaní proti nemu.
- 77 Komisia dodáva, že druhé oznámenie o výhradách upresňuje, že TKS prevzal zodpovednosť za správanie spoločnosti Thyssen, ktoré predchádzalo prevodu činností Thyssen-u, uskutočnenému 1. januára 1995, rovnako ako na seba vzal zodpovednosť za konanie spoločnosti Krupp.
- 78 Podľa názoru Komisie skutočnosť, že druhé oznámenie o výhradách bolo zaslané oddelene TKS a Thyssen-u a že tieto dva podniky naň odpovedali zvlášť, nie je dôležitá. Tieto podniky totiž odpovedali oddelene čisto formálne. Ak mohli napriek tomu pretrvávajúť pochybnosti, boli rozptýlené skutočnosťou, že po doručení odpovedí uvedených podnikov na toto oznámenie Komisia znovu vyzvala TKS, aby potvrdil, že prevzal zodpovednosť za konanie Thyssen-u od roku 1993.
- 79 Komisia tiež tvrdí, že Súd prvého stupňa nevzal do úvahy výnimočné okolnosti, ktoré jej umožňovali pripísať zodpovednosť za porušenie inej právnickej osobe ako tej, ktorá sa ho dopustila. TKS je v prvom rade právnym a hospodárskym nástupcom spoločnosti Thyssen. Správanie týchto dvoch podnikov sa vyznačovalo zrejmovou jednotou činnosti, pokiaľ ide o výrobnú divíziu Thyssen, ktorá bola prevzatá

spoločnosťou TKS. Napokon, TKS robil počas správneho konania vyhlásenia v mene Thyssen-u. Komisia dodáva, že judikatúra podporuje jej stanovisko, podľa ktorého mohla uložiť pokutu TKS za správanie spoločnosti Thyssen.

Posúdenie Súdnyim dvorom

80 Je potrebné preskúmať, či Súd prvého stupňa rozhodnutím, podľa ktorého vyhlásenie z 23. júla 1997 neznamenal vzdanie sa práva byť vypočutý zo strany TKS, skreslil tento dôkazný prostriedok, prípadne aj listiny uvedené v bodoch 76 a 77 tohto rozsudku, a či sa tým dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

81 Súd prvého stupňa poukázal v tomto smere v bode 62 napadnutého rozsudku na to, že nie je spochybňované, že s prihliadnutím na vyhlásenie z 23. júla 1997 mala Komisia výnimočne právo pripísať TKS zodpovednosť za konanie vytýkané spoločnosti Thyssen od decembra 1993 do prevodu jeho činností na TKS, ku ktorému došlo 1. januára 1995.

82 Súd prvého stupňa však oprávnene v bode 63 napadnutého rozsudku upresnil, že keďže je toto vyhlásenie výnimkou zo zásady, podľa ktorej fyzická alebo právnická osoba môže byť potrestaná len za skutočnosti, ktoré sú jej individuálne vytýkané, musí byť toto vyhlásenie vykladané prísne. Súd prvého stupňa z toho správne vyvodil, že ak osoba, ktorá robí takéto vyhlásenie, neuvedie inak, nemožno predpokladať, že sa táto osoba vzdala výkonu svojich práv na obhajobu.

- 83 Treba však overiť, či Súd prvého stupňa pri výklade vyhlásenia z 23. júla 1997 neopomenul vziať do úvahy iné dôkazné prostriedky súvisiace s týmto vyhlásením.
- 84 Podľa Komisie z odpovedí TKS na obidve oznámenia o výhradách a z listu zo 17. decembra 1996 vyplýva, že tento podnik predložil vo svojom mene pripomienky k svojim činnostiam, ako aj k činnostiam, ktoré prevzal od spoločnosti Thyssen pred jeho nadobudnutím. Pokiaľ ide o Thyssen, ten sa sám odvolával na odpovede TKS. V dôsledku toho je potrebné domnievať sa, že TKS tým, že vo svojom vyhlásení z 23. júla 1997 uviedol, že preberá zodpovednosť za konanie Thyssen pred 1. januárom 1995, súhlasil, že zaplatí pokutu, ktorá mu bude uložená za konanie Thyssen-u po ukončení konania začatého Komisiou. Vyhlásenie z 23. júla 1997 teda nemožno chápať v tom zmysle, že TKS súhlasil s prevzatím zodpovednosti len pod podmienkou, že bude v tejto veci opätovne vypočutý.
- 85 Treba konštatovať, že TKS vo svojom liste zo 17. decembra 1996 výslovne neuviedol, že sa vyjadruje tiež v mene Thyssen-u. Navyše TKS odpovedal na prvé oznámenie o výhradách vo svojom mene a na svoj účet. V tejto súvislosti a napriek tomu, že TKS vo svojich dokumentoch predložil pripomienky tiež k určitým činnostiam Thyssen-u pred kúpou v roku 1995, z vyhlásenia z 23. júla 1997 nevyplýva, že sa TKS považoval v tomto smere za plne a dostatočne obhájeného tak, aby mu mohla Komisia dôvodne uložiť pokutu za konanie Thyssen-u bez toho, aby ho v tejto záležitosti opäť vypočula.
- 86 Keďže Komisia zaslala oznámenia o výhradách osobitne TKS a Thyssen-u a tí sa samostatne vyjadrili ku konaniam, ktoré boli každému z nich vytýkané, mala Komisia vypočuť TKS ku konaniam Thyssen-u skôr, ako ho považovala za zodpovedného za toto konanie a ako mu uložila pokutu za porušenia vytýkané spoločnosti Thyssen.

- 87 V dôsledku toho treba konštatovať, že Súd prvého stupňa nijako neskreslil význam vyhlásenia z 23. júla 1997, ani význam iných dôkazných prostriedkov predložených Komisii spoločnosťou TKS. Tento súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že prevzatie zodpovednosti za konania Thyssen-u neznamenalalo, že sa TKS vzdal svojho práva byť v tomto smere vypočutý.
- 88 Pokiaľ ide o údajné mimoriadne okolnosti, na ktoré sa odvoláva Komisia, uvedené v bode 79 tohto rozsudku, stačí najprv pripomenúť, že TKS nie je hospodárskym nástupcom Thyssen-u, keďže ten naďalej existoval ako samostatná právnická osoba až do dňa prijatia sporného rozhodnutia. Ďalej jednota činnosti, ktorá mohla charakterizovať správanie Thyssen-u a TKS po 1. januári 1995, nepostačuje na to, aby bolo odôvodnené pripísať TKS konania Thyssen-u pred týmto dátumom z dôvodu zásady uvedenej v bode 82 tohto rozsudku, podľa ktorej právnická osoba môže byť potrestaná len za skutočnosti, ktoré sú jej individuálne vytýkané. Napokon, pokiaľ ide o vyhlásenia, ktoré urobil TKS k činnostiam Thyssen-u počas správneho konania, už v bodoch 85 a 86 tohto rozsudku bolo uvedené, že tie neumožňujú pripísať TKS zodpovednosť za konania Thyssen-u pred uvedeným dátumom.
- 89 Prvý dôvod, na ktorý sa odvoláva Komisia na podporu svojho vzájomného odvolania, teda treba zamietnuť.

O druhom a treťom dôvode vzájomného odvolania založenom na neexistencii porušenia zásady dodržiavania práva na obhajobu a zásahu do výkonu tohto práva

Argumentácia účastníkov konania

- 90 Komisia vo svojom druhom dôvode odvolania uvádza, že neporušila zásadu dodržiavania práv na obhajobu, pretože v bode 11 F druhého oznámenia

o výhradách uviedla, že TKS sa stal zodpovedným za konania Thyssen-u pred prevodom jeho činností, ku ktorému došlo 1. januára 1995, a pretože Komisia navyše vyzvala TKS, aby jej znova a výslovne potvrdil, že prevzal túto zodpovednosť.

- 91 Vo svojom treťom dôvode odvolania Komisia tvrdí, že nedošlo k zásahu do výkonu práv na obhajobu TKS, ako to vyplýva z odpovedí a z pripomienok, ktoré TKS predložil počas správneho konania. Na podporu tohto dôvodu odvolania sa Komisia odvoláva na body 142 až 146 rozsudku zo 16. marca 2000, *Compagnie maritime belge transports a i./Komisia* (C-395/96 P a C-396/96 P, Zb. s. I-1365). Komisia zdôrazňuje, že vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, na rozdiel od prejednávanej veci oznámenie o výhradách označovalo ako subjekt, ktorý sa dopustil porušenia, *Associated Central West Africa Lines*, ktorý je námornou konferenciou, a nie jej členov. Komisia uvádza tiež rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, *ARBED/Komisia* (T-137/94, Zb. s. II-303). Komisia uvádza, že TKS predložil pripomienky v mene Thyssen-u, ktorý sa na ne sám odvolával, obdobne ako spoločnosť *ARBED SA*, ktorej mohla byť podľa Súdu prvého stupňa pripísaná zodpovednosť za konania jej dcérskej spoločnosti *TradeARBED SA* najmä z dôvodu, že odpovedala na oznámenie o výhradách a na žiadosť o informácie zaslané jej dcérskej spoločnosti.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 92 V tomto smere treba konštatovať, že Súd prvého stupňa v bodoch 55 a 56 napadnutého rozsudku oprávnene rozhodol, že dodržiavanie práva na obhajobu v každom konaní, ktoré môže viesť k uloženiu sankcií, predstavuje základnú zásadu zaručenú článkom 36 prvým pododsekom Zmluvy o ESUO. Oprávnene pripomenul,

že skutočné dodržiavanie tejto zásady vyžaduje, aby dotknutému podniku bolo už v štádiu správneho konania umožnené riadne predložiť svoje stanovisko k existencii a významu tvrdených skutočností a okolností, ako aj k listinám použitým Komisiou na podporu jej tvrdení. Súd prvého stupňa v bode 57 toho istého rozsudku upresnil, že za porušenie v zásade zodpovedá fyzická alebo právnická osoba, ktorá riadila dotknutý podnik v čase spáchania porušenia, aj keď ku dňu prijatia rozhodnutia konštatujúceho porušenie bola za prevádzkovanie podniku zodpovedná iná osoba. Je potrebné dodať, že so zreteľom na jeho význam musí oznámenie o výhradách presne určovať právnickú osobu, ktorej môžu byť uložené pokuty, a tejto osobe musí byť zaslané (pozri predovšetkým rozsudok z 2. októbra 2003, ARBED/Komisia, C-176/99 P, Zb. s. I-10687, bod 21).

- 93 Keďže Komisia v súlade s týmito zásadami zaslala oznámenia o výhradách osobitne Thyssen-u a TKS, mohla naďalej existovať pochybnosť o rozsahu skutočností vytýkaných TKS a o potrebe tohto podniku brániť sa voči skutočnostiam vytýkaným v oznámení o výhradách zaslanom osobitne Thyssen-u. V tejto súvislosti skutočnosť, že za správanie Thyssen-u predchádzajúce založeniu TKS je zodpovedný TKS, uvedená v druhom oznámení o výhradách neumožňovala úplne rozptýliť túto pochybnosť. Okrem toho, ako vyplýva z bodov 84 až 86 tohto rozsudku, aj keď výzva, aby TKS potvrdil prevzatie zodpovednosti za spoločnosť Thyssen a vyhlásenie TKS v tomto smere mohli objasňovať otázku prevzatia zodpovednosti, neznižujú tým význam otázky, či bolo TKS umožnené predložiť svoje stanovisko k všetkým skutočnostiam vytýkaným Thyssen-u za obdobie rokov 1993 až 1995.

- 94 Keďže Komisia zaslala oznámenia o výhradách osobitne Thyssen-u a TKS, mohla plne rešpektovať právo na obhajobu TKS len tak, že by ho po druhom oznámení

o výhradách vyzvala, aby uviedol, či chce predložiť ďalšie pripomienky týkajúce sa skutočností konkrétne vytýkaných spoločnosti Thyssen.

- 95 Z toho vyplýva, že aj keď sa TKS v skutočnosti obšírne vyjadril ku konaniam Thyssen-u pred 1. januárom 1995, Komisia sa napriek tomu dopustila procesného pochybenia, na ktoré sa TKS mohol dôvodne odvolávať. V dôsledku toho Súd prvého stupňa správne konštatoval v bode 66 napadnutého rozsudku, že Komisia neumožnila TKS predložiť jeho pripomienky k existencii a významu skutočností vytýkaných Thyssen-u a že v dôsledku toho TKS nemohol v tomto ohľade vykonávať svoje právo na obhajobu.
- 96 Treba dodať, že judikatúra, na ktorú sa odvoláva Komisia, a to už citované rozsudky Súdu prvého stupňa ARBED/Komisía a Súdneho dvora Compagnie maritime belge transports a i./Komisia, nemôžu nijakým spôsobom podporiť úvahu, na podporu ktorej sa uvádzajú. Rozsudok Súdu prvého stupňa bol totiž na základe odvolania zrušený Súdny dvorom. Súdny dvor, opierajúc sa najmä o uvedený rozsudok Compagnie maritime belge transports a i./Komisia, rozhodol, že Súd prvého stupňa dospel k nesprávnemu záveru, že skutočnosť, že Komisia nezaslala oznámenie o výhradách ARBED SA, aj keď mu uložila pokutu za konanie jeho dcérskej spoločnosti TradeARBED SA, nemohla mať za následok zrušenie rozhodnutia Komisie pre porušenie práva na obhajobu (pozri rozsudok Súdneho dvora ARBED/Komisía, už citovaný, bod 24).
- 97 Z toho vyplýva, že treba zamietnuť druhý a tretí dôvod, na ktoré sa Komisia odvoláva na podporu svojho vzájomného odvolania.

- 98 Keďže žiadny z dôvodov uplatňovaných Komisiou na podporu jej vzájomného odvolania nie je dôvodný, treba jej vzájomné odvolanie zamietnuť.

O trovách

- 99 Podľa článku 69 ods. 2 prvého pododseku rokovacieho poriadku, ktorý sa na základe článku 118 tohto rokovacieho poriadku použije v konaní o odvolaní, účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvého pododseku uvedeného článku však môže Súdny dvor rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania. Keďže TKS a AST nemali úspech vo svojich dôvodoch v rámci svojich odvolaní a Komisia nemala úspech vo svojich dôvodoch v rámci vzájomného odvolania, je opodstatnené rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

- 1. Odvolania a vzájomné odvolanie sa zamietajú.**
- 2. ThyssenKrupp Stainless GmbH, ThyssenKrupp Acciai speciali Terni SpA a Komisia Európskych spoločností znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy